

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ PT. EFEKTYWNOŚĆ SYSTEMU DOZORU ELEKTRONICZNEGO W POLSCE W ŚWIETLE BADAŃ EMPIRYCZNYCH

W niniejszej rozprawie poruszono problem efektywności dozoru elektronicznego (DE) w polskim systemie karnym. Bieżąca analiza stosowalności DE w Polsce pokazuje, iż System Dozoru Elektronicznego (SDE) funkcjonuje jako sposób wykonania kary pozbawienia wolności. Podstawową przesłanką wprowadzenia DE w Polsce była chęć stworzenia alternatywy dla kary izolacyjnej, która w perspektywie skazanych na kary krótkoterminowe poddana jest zmorzonej krytyce. DE umożliwić miał zniwelowanie kosztów wykonania kary pozbawienia wolności oraz doprowadzić do zapobieżenia negatywnym skutkom izolacji penitencjarnej, w szczególności recydywie. W założeniu pracy skupiono się przede wszystkim na analizie zjawiska powrotności do przestępstwa po wykonaniu kary pozbawienia wolności w SDE.

Rozprawa podzielona została na dwie części. Pierwsza część obejmuje rozważania teoretyczne i stanowi uzasadnienie dla prowadzonych badań empirycznych. Druga część to opis przeprowadzonych przez autora badań empirycznych. W ramach części teoretycznej rozważania prowadzono w oparciu o metodę prawnohistoryczną uzupełnioną wskazaniem metody prawnoporównawczej, analizę aksjologiczną i analizę dogmatyczną. Badania empiryczne poprzedzone meta analizą w zakresie danych zastanych wykonano przy użyciu metody statystycznej analizy kryminologicznej.

Głównym celem rozważań historycznych jest przybliżenie genezy wprowadzenia do systemu karnego środka w postaci DE oraz zidentyfikowanie pierwotnych celów kontroli elektronicznej w systemie karnym. Istotne jest naszkicowanie procesu upowszechniania się i ekspansji DE w realiach systemów karnych. Biorąc pod uwagę fakt, iż DE stanowi fenomen na skalę globalną zasadnym było odwołanie się przy analizie historycznej do wskazań metody prawnoporównawczej. Analiza ta ukazująca prawidłowości rozwojowe DE stanowi przyczynek do rozważań obejmujących kształtowanie się polskiego SDE.

Analiza aksjologiczna przeprowadzona w niniejszej pracy zmierzała do weryfikacji koncepcji penologicznej, na której opiera się system dozoru elektronicznego. Celem tych rozważań było prawidłowe określenie wartości na jakich opiera się system e-kontroli, co uzupełnione o pozostałą analizę może pomóc w określeniu prawidłowych celów DE.

Analiza dogmatyczna obejmuje rozważania poświęcone uregulowaniom ponadnarodowym, wpływającym w sposób istotny na ukształtowanie DE. Ważnym zagadnieniem tutaj poruszonym jest międzynarodowy i europejski system ochrony praw

człowieka, normy o charakterze *hard* i *soft law*, będące wyznacznikami kręgosłupa normatywnego analizowanych środków penalnych. Ta część pracy uzupełniona jest analizą dogmatyczną polskich rozważań prawnych w perspektywie podstawowych celów środków zakładających stosowanie DE oraz w perspektywie naczelných zasad konstytucyjnych.

Opisane powyżej rozważania, posłużyły do konstrukcji celów środków umożliwiających stosowanie DE w warunkach polskiego systemu karnego, a następnie do skonstruowania kryteriów ewaluacyjnych. Za podstawowe kryterium ewaluacji posłużył współczynnik powrotności do przestępstwa, również w odniesieniu do zastanych danych obejmujących pozostałe porównywane środki penalne, w szczególności bezwzględną krótkoterminową karę pozbawienia wolności (orzeczoną w wymiarze do jednego roku) oraz warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności. Dodatkowo w pracy starano się dokonać analizy wpływu DE na efektywność ekonomiczną w obszarze wymiaru sprawiedliwości karnej, jak i obniżenie populacji osadzonych w jednostkach penitencjarnych. Opierając się na bieżących statystykach ilościowych skupiono się przede wszystkim na DE stanowiącym sposób wykonania kary pozbawienia wolności.

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION „EFFICIENCY OF THE ELECTRONIC MONITORING SYSTEM IN POLAND IN THE LIGHT OF EMPIRICAL RESEARCH”

This dissertation deals with the problem of the effectiveness of Electronic Monitoring (EM) in the Polish criminal system. The current analysis of the applicability of EM in Poland shows that the Electronic Monitoring System (EMS) functions as a way of executing a prison sentence. The main reason for the introduction of EM in Poland was the desire to create an alternative to imprisonment, which in the perspective of those sentenced to short-term punishments is subjected to severe criticism. ES was created to enable the reduction of costs concerning the execution of a prison sentence and to prevent the negative effects of penitentiary isolation, in particular recidivism. The assumption of the work was primarily focused on the analysis of the phenomenon of return to crime after serving a prison sentence in EMS.

The dissertation was divided into two parts. The first part covers theoretical considerations and justifies the empirical research. The second part is a specification of the empirical research carried out by the author. In the theoretical part, the considerations were based on the legal-historical method supplemented with indications of the comparative method, axiological analysis and dogmatic analysis. Empirical studies preceded by meta analysis in the field of existing data were performed using the method of statistical criminological analysis.

The main purpose of historical considerations is to approximate the genesis of the introduction of a measure in the form of EM in the criminal system and to identify the original objectives of electronic control in the criminal system. It is important to sketch the process of dissemination and expansion of EM in the realities of criminal systems. Considering the fact that EM is a phenomenon on a global scale, it was justified to refer to the comparative method in the historical analysis. This analysis showing EM developmental regularities is a contribution to considerations involving the formation of the Polish EMS.

The axiological analysis carried out in this work aimed to verify the penological concept on which the Electronic Monitoring System is based. The purpose of these considerations was to correctly determine the values on which the e-control system is based, which supplemented by the remaining analysis, can help in determining the correct goals of EM.

Dogmatic analysis includes considerations on supranational regulations that have a significant impact on the formation of EM. An important issue raised here is the international and European human rights protection system, hard and soft law norms, which are determinants

of the normative spine of the analyzed penal measures. This part of the work is supplemented by a dogmatic analysis of Polish legal considerations in the perspective of the basic objectives of the measures assuming the use of EM and in the perspective of the main constitutional principles.

The considerations described above were used to construct the objectives of measures enabling the use of EM in the conditions of the Polish penal system, and then to construct evaluation criteria. The basic criterion for evaluation was the return to crime rate, also in relation to the existing data covering other compared penal measures, in particular the unconditional short-term custodial sentence (imposed for up to one year) and the suspended custodial sentence. In addition, the study attempted to analyze the impact of EM on economic efficiency in the area of criminal justice, as well as to reduce the population of prisoners in penitentiary units. Based on current quantitative statistics, the focus was primarily on EM which is a way of executing a prison sentence.